

Jan Tomczak

"Gelassene Leidenschaft : eine heute notwendige christliche Tugend",
Norbert Greinacher,
Zürich-Einsiedeln- Köln 1977 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 50/2, 212-213

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przy poszczególnych tematach zostały podane pomoce do aktywnej pracy z uczniami. Są to wskazania słowne, które umożliwiają pracę z uczniami nad przedstawionymi tekstami. Wspomniane wskazania uważa Heide R o h s e za propozycję, którą można zmieniać, a podane teksty za niekompletne, toteż nauczający może je uzupełniać lub zastąpić przez własne opracowanie. Warto podkreślić te wskazania, które przy informacji historycznej wprowadzają związaną z nią treściowo aktywność dzieci, realizowaną np. w pieczeniu, w odgrywaniu opowiedzianych scen, w rysowaniu, w budowaniu, w pisaniu. Takie zajęcia są równocześnie sprawdzeniem wiedzy dzieci.

Pomoce zostały metodycznie tak zredagowane, że mogą służyć jako podnieta do rozmowy z uczniami i jako tematy do pracy w grupach. Mają przyczyniać się także do wprowadzenia urozmaicenia na religii.

Książka posiada pewną wartość przez ukazanie na poziomie dzieci fragmentów tła życia i działalności Chrystusa, które pozwala lepiej zrozumieć Jego naukę.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Norbert GREINACHER, *Gelassene Leidenschaft. Eine heute notwendige christliche Tugend*, Zürich-Einsiedeln-Köln 1977, Benziger Verlag s. 93.

Robert Greinacher pisze o postawie i zachowaniu się ludzi w ogóle, a szczególnie chrześcijan wobec Boga i świata. To zachowanie jest zdefiniowane przez namiętność i opanowanie (pasję i umiarkowanie). Można powiedzieć, że chodzi w tej książce o ukazanie potrzeby kierowania się w życiu cnotami roztropności i umiarkowania, które katechizm nazywa cnotami głównymi.

Uświadamia, że dopóki na ziemi istnieją ludzie, którzy doznają różnych cierpień, spowodowanych chorobami, niesprawiedliwymi stosunkami i innymi okolicznościami, każdy uczciwy człowiek, a tym więcej chrześcijanin ma obowiązek namiętnie, z pasją angażować się, aby to zło usunąć. Motywacje takiej postawy znajdują chrześcijanie w Ewangelii.

Z drugiej strony jednak namiętne angażowanie się w walce o dobro człowieka i w sprawę Jezusa Chrystusa musi być nacechowane spokojem, opanowaniem i umiarkowaniem, aby nie rodziło nowego zła, czego dowodów dostarcza historia i współczesne doświadczenia.

Autor przedstawia omawiane zagadnienia konkretnie, a nie abstrakcyjnie, w dzisiejszym społecznym kontekście i pogłębia w praktycznej analizie tak, jak tego wymaga przedstawiany problem. W swych rozważaniach stosuje metodę fenomenologiczno-egzystencjalno-indukcyjną jako odpowiedniejszą dla omawianych zagadnień i dla myślenia biblijnego, niż spekulatywno-esencjalno-dedukcyjną. Nie wychodzi od abstrakcyjnych idei, lecz od historycznych i konkretnych sytuacji. Analizując je, ukazuje potrzebę namiętnego zaangażowania i opanowanego postępowania. Chodzi więc o podanie złotego środka w działaniu.

Jedną z pierwszych sytuacji analizowanych przez autora, wymagających działania z pasją i spokojem, są stosunki polityczne, gospodarcze i społeczne w społeczeństwie zachodniemieckim. Nie mniej ciekawe są rozważania o zaangażowaniu się chrześcijan w działalność partii politycznych i o zachowaniu w tym wszystkim spokoju i umiaru. Spotyka się więc czytelnik z zagadnieniami teologii polityki. Polem, w którym szczególnie występuje potrzeba namiętnego zaangażowania, a równocześnie opanowania oraz umiaru, jest działalność różnych klas społecznych i ich ścierające się interesy. Następnie ukazuje autor, jak potrzebna jest opanowana pasja w dziedzinie nauki, aby mogła się rozwijać i służyć dobru ludzkości. Kim nie kieruje jednocześnie pasja i opanowanie w pracy, ten popada w skrajności, albo oddaje się bezczynności, albo pracuje nadmiernie. Również rozwój stosunków międzyludzkich

kich i własnej osobowości nie dokonuje się pomyślnie i prawidłowo, gdy brakuje postawy opanowanego zaangażowania. W trzech ostatnich rozdziałach wykazuje Norbert Greinacher, jak ujawnia się pasja i opanowanie w postępowaniu Boga i Chrystusa wobec ludzi, które jest wzorem naszego odnośzenia się do Stwórcy i Zbawiciela oraz do Kościoła i do ludzi.

Na podstawie wymienionych sytuacji autor pokazuje, że opanowana pasja czy namiętność jest niezbędną cnotą chrześcijanina w każdym niemal momencie życia, chociaż przyznaje, że nieraz wystarczy kierować się samym tylko zaangażowaniem, a kiedy indziej samym tylko opanowaniem i spokojem.

Książka porusza sprawy ważne dla każdego człowieka, a zwłaszcza dla chrześcijanina i ujmuje je rzeczywiście z opanowanym zaangażowaniem, a rozwiązuje w duchu Ewangelii. Może być pomocą w ukierunkowaniu życia i postępowania dla wielu ludzi, którzy będą ją czytać, a szczególnie dla duszpasterzy kierujących innymi.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Werner TRUTWIN, *Messias—Meister—Menschensohn. Ein Jesusbuch*, Düsseldorf, 1978, Patmos-Verlag, 192.

Bogata bibliografię książek poświęconych w naszych czasach osobie i nauce Jezusa Chrystusa powiększył w 1978 roku Werner Trutwin wydaniem nowej pozycji. Napisał książkę ze względu na niemałe zainteresowanie współczesnego człowieka Chrystusem i brak pogłębionej znajomości jego osoby, a nawet podstawowych wiadomości o nim, aby otworzyć dostęp do Jezusa. Pisał z myślą o szerokich kręgach czytelników, a nie o specjalistach, którzy znają ukazywane problemy. Autor jest daleki od ukazywania zagadnienia sposobem spekulatywno-teologicznym, który rozumieją jedynie fachowcy. Przekazuje swoje refleksje i myśli językiem, który nie wymaga specjalistycznego przygotowania. Nie przedstawia i nie poddaje pod dyskusję wszystkich poglądów, które w naszych czasach słyszy się o Jezusie. Książka więc nie ma charakteru polemicznego. Nie zwalcza fałszywych opinii i przekonań, lecz pozytywnie ukazuje życie i naukę Chrystusa w świetle najnowszych refleksji biblistycznych i teologicznych. Werner Trutwin dociera do samych źródeł współczesnej znajomości Chrystusa. Autor zrezygnował z aparatu naukowego, ale fachowiec łatwo rozpozna, na jakich dziełach i teoriach jest oparta treść książki.

Rozważania o osobie i nauce Jezusa zawarł w osiemnastu rozdziałach, które mają po kilkanaście wyraźnie wyodrębnionych podtytułów, co umożliwia szybką orientację w poruszanych problemach i nadaje przejrzystość treści.

Na początku spotyka się czytelnik z zagadnieniem, kim był w ciągu wieków i kim jest dla ludzi Jezus Chrystus? Odpowiedź ma podsunąć lektura książki. Następnie autor omawia powstanie czterech ewangelii i specyfikę ujęcia osoby i nauki Jezusa w każdej z nich. W osobnych rozdziałach przedstawia grupy i stosunki społeczno-polityczne w czasach Chrystusa; omawia ewangelie dzieciństwa, program zawarty w kazaniu na górze, przypowieści o królestwie Bożym, znaki królestwa Bożego czyli cuda, rzeczy ostateczne według ewangelii i Apokalipsy, Eucharystię, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa.

Niektóre myśli ukazane przez autora mogą wydawać się szokujące dla czytelnika, który nie spotkał się z najnowszymi poglądami współczesnej biblistyki. Kto jest wychowany na tradycyjnej egzegezie i dosłownym przyjmowaniu wszystkich opowiadań i wydarzeń w ewangelii, ten niewątpliwie będzie zdziwiony poglądami na temat ewangelii dzieciństwa, cudów, opisu śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. Zdziwienie czy nawet szok są zrozumiałe, gdy odkrywa się nową prawdę w sprawach ważnych dla człowie-